

Plan for et trygt og godt skolemiljø

Utdrag fra læreplanens overordnet del, verdier og prinsipper for opplæringen:

«Opplæringens mål er å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. Den skal gi hver elev kyndighet til å ta hånd om seg selv og sitt liv, og samtidig overskudd og vilje til å være andre til hjelp.»

«Alle har et felles ansvar for et læringsmiljø med omtanke for andres behov og respekt for læring. Både den enkeltes hverdag i skolen og muligheter senere i livet kan bli ødelagt hvis konflikt og uorden får sette sitt preg på miljøet. Alle elever har rett til opplæring i ryddige og rolige former, og har selv medansvar for dette.»

«Skolens handlingsplan skal gjenspeile artiklene i Barnekonvensjonen. De voksne på skolen skal handle utfra barnets beste, det å snakke trygt og retten til et privatliv. Elevene på Øygard skal bli involvert i egen sak, bli lyttet til og hørt i prosessen. Det er derfor viktig med profesjonelle voksne som tar gode beslutninger til det beste for eleven»

Rektor

- Barn og unge har mye kunnskap om livet sitt
- Barn er like mye verd som voksne
- Barn gjør så godt de kan ut fra hvordan de har det inni seg
- Barn må bli forstått bak oppførsel, smerteuttrykk og diagnoser
- Barn må bli trodd på og tatt på alvor og de trenger kjærlighet

<https://www.reddbarna.no/vaart-arbeid/barns-rettigheter/barnekonvensjonen-i-kortversjon>

Skolens oppdrag og ansvar!

«Opplæringens mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse. Skal utdanningen fremme disse målene, kreves en nærmere utdyping av verdigrunnlag, menneskesyn og fostringsoppgaver.»

Dette betyr i praksis at skolen har:

1. Plikt til å følge med

2. Plikt til å gripe inn

3. Plikt til å varsle

4. Plikt til å undersøke

5. Plikt til å sette inn egnede tiltak

6. Plikt til å dokumentere

Forskriften

§9A-2. Retten til et trygt og godt skolemiljø

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

§9A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Skolen skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at kravene i og innholdet av kapittelet blir oppfylt. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§9A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø

- Alle som arbeider på skolen **skal følge med** på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og **gripe inn** mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.
- Alle som arbeider på skolen, **skal varsle rektor** dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeieren i alvorlige tilfeller.
- Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen **snarest undersøke** saken.

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt. Hva som er best for elevene, skal være et grunnleggende hensyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage en skriftlig plan når det skal iverksettes tiltak i en sak. Tiltakene skal baseres på faglige vurderinger basert på kunnskap, prinsipper og verdier utarbeidet av fagmiljøer som f.eks.:

Erling Roland (Mobbeloven 2020),

Thomas Nordahl (Klasseledelse på ungdomstrinnet)

<https://utdanningsforskning.no/artikler/klasseledelse-pa-ungdomstrinnet/>)

Læringsmiljøseneteret sine fagartikler/publikasjoner <https://www.uis.no/nb/om-uis/laeringsmiljosenteret>

Tiltakene skal ha bredde og rettes mot skole-, klasse- og individnivå. I planen skal det stå:

- a) Hvilket problem tiltakene skal løse
- b) Hvilke tiltak skolen har planlagt
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres (i samarbeid med eleven)
- f) Rehabiliteringsfase (tre uker etter aktivitetsplanen er iverksatt, skal den evalueres i et møte og justeres i samarbeid med eleven/eventuelt elevene som blir påvirket av tiltakene, slik at skolen får tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket).

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter første til femte ledd. Elevens og foresattes stemme er viktige inn i aktivitetsplanene våre, og skal i samarbeid med skolen være med på å lage tiltak som har til hensikt å gjenopprette elevens trygge og gode skolemiljø.

Dersom tiltakene ikke fungerer etter hensikt, det er snakk om mistriksel over tid, alvorlige saker og mobbing, anbefales foresatte å ta direkte kontakt med rektor ved skolen, Espen Nielsen (Espen.Nielsen@sandnes.kommune.no) Foresatte vil alltid få en bekreftelse på at saken er mottatt. Rektor har da fem arbeidsdager på å sette i verk tiltak og vil på samme måte som beskrevet over å utarbeide en aktivitetsplan tilknyttet eleven som ikke har fått oppfylt retten til et trygt og godt skolemiljø. Ved behov vil skolen innkalle ekstern kompetanse som kan bistå i arbeidet.

Begrepsavklaring

Trygt og godt skolemiljø: Trygt skolemiljø betyr at eleven ikke skal utsettes for ubehageligheter som mobbing/krenkelser, vold, diskriminering eller trakassering. Godt skolemiljø betyr at eleven skal oppleve trivsel og fellesskap på skolen (Erling Roland, Mobbeloven 2020; s. 40)

Sårbare elever: Kjenntegn på sårbare elever kan være elevens religion, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, atferds – eller emosjonelle vansker, familieforhold eller tidligere krenkelser som gjør eleven ekstra utsatt.

Krenkelser: Krenkelser er det overordnede begrepet for mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

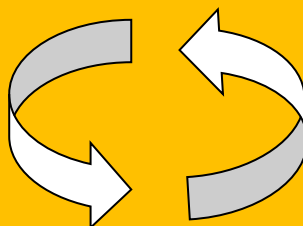
Nulltoleranse: Nulltoleranse er grunnlag for reaksjon mot negative handlinger, og en reaksjon for det kontinuerlige og systematiske arbeid for å fremme elevenes helse, miljø og trygghet. Nulltoleranse må forstås som en overordnet holdning og verdi i arbeidet med et trygt og godt skolemiljø. (Erling Roland, Mobbeloven 2020; s. 47)

Rehabiliteringsfase: En oppfølgingsprosess for både offer og utøver/utøvere, der reparasjon av relasjoner som gir gjensidig respekt for enkeltindividet er hovedmålet. Gjenoppbygging av trygghet og identitet.

Skolens arbeid for et godt skolemiljø bygger på følgende prinsipper:

- 1. Forebygging**
- 2. Avdekking**
- 3. Problemløsning**
- 4. Evaluering**
- 5. Kontinuitet og rehabilitering**

Melde saken til Statsforvalteren

Hvis du mener at skolen ikke har gjort nok for å stoppe krenkelser, kan du melde saken til Statsforvalteren.

- Først må du ha tatt opp saken med rektor på skolen.
- Det må ha gått minst en uke fra du tok opp saken med rektor.
- Saken må gjelde skolemiljøet på den skolen eleven går på nå.

Du kan uansett ta kontakt med Statsforvalteren hvis du lurer på noe. Kontaktinformasjon til Statsforvalteren i Rogaland er lagt ut på deres hjemmeside:

<https://www.statsforvalteren.no/nb/Rogaland/>

HVA	HVEM	ANSVAR	NÅR
Godt nærvær av voksne	Voksne med vester	Alle ansatte	Friminutt
Inkluderende aktiviteter	Voksne leder aktivitetene	Alle ansatte	Friminutt
Trygg og god klasseledelse og gode rutiner i forhold til mobil, oppstart, slutt og inklusjon	Voksne på skolen	Alle ansatte	Hele dagen
Overgang barneskole – ungdomsskole	Involverte lærere, elever og miljøteam	Administrasjon	Vår
Skolemiljøundersøkelse	Elevene	Alle ansatte	Ukentlig
Utviklingssamtaler	Foresatte og elev	Kontaktlærere	Høst og vår
Elevsamtaler	Elever	Kontaktlærere	Høst og vår
Elevsamtaler	Elever	Miljøteam	Hele året
Elevsamtaler	Elever	Helsesøster	Hele året
Oppstarts samtaler 8. trinn	Elever	Helsesøster	Vår 8. trinn
Lavterskel for kontakt fra og med foresatte eller andre varslere. Dette blir tatt på alvor.	Lærere, miljøteam, helsesøster ledergruppen, foresatte og andre	Ledergruppen har innført gode rutiner for varsling	Hele året
Relasjon mellom ansatte og elev: <i>Alle ansatte er trygge voksne som elevene kan ha tillit til. Det betyr:</i> <ul style="list-style-type: none"> • De voksne er inkluderende • De voksne er lyttende • De voksne viser omsorg • De voksne viser forståelse for elevers opplevelse av krenking • De voksne iverksetter tiltak • De voksne stiller krav • De voksne følger opp saker • De voksne evaluerer og avslutter saker 	Alle ansatte	Alle ansatte	Alltid

1. Forebygging

<p>Miljøtiltak i skolen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kontinuerlig arbeid med klassemiljø. God klasseledelse</i> • <i>Gi mulighet for mestring til alle elever gjennom godt planlagt didaktisk arbeid.</i> • <i>aktiviteter i friminuttene</i> • <i>Åpent mediatek i friminuttene</i> • <i>aktivitetsdager</i> • <i>Bli kjent dag på 8. trinn</i> • <i>Psykisk helse (se nedenfor)</i> 	<p>Elever</p>	<p>Miljøterapeut, assistenter, kontaktlærere, elevråd og administrasjon</p>	<p>Hele året</p>
<p>Opplæring: Felles gjennomgang av skolens handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø, og evaluering av denne. Opplæring i: «Hva skjer med barnet når det blir utsatt for mobbing?» «kurs i Mobbesirkelen – program utarbeidet av senter for atferdsforskning»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • til elevene • i elevrådet • til personalet • Rengjøringspersonale • vaktmester • foreldremøter • FAU/SU 	<p>Administrasjonen, elevrådskontakt, kontaktlærer</p>	<p>Høst og vår Gjennomgang for ny-ansatte</p>
<p>Elevundersøkelser på alle trinn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nasjonale elevundersøkelsen</i> • <i>Sosiometri og klassemiljøundersøkelsen på elevnivå i alle klasser</i> • <i>Oppfølging og tiltak</i> • <i>Evaluering</i> 	<p>Elever Alle</p>	<p>Alle ansatte</p>	<p>Undersøkelsene tas hvert år i november og i februar. Arbeidet rundt dette pågår gjennom hele året</p>
<p>Trivselsundersøkelse</p>	<p>Alle elever</p>	<p>Alle ansatte/ledelsen</p>	<p>Ukentlig</p>

2. Hvilke metoder har vi for å avdekke om elever ikke har det trygt og godt ved Øygard Ungdomsskole?

HVA	HVEM	ANSVAR	NÅR
Alle ansatte har god kunnskap om §9A, følge med, gripe inn, varslingsplikt undersøkelsesplikt og handlingsplikt.	Alle ansatte	Alle ansatte	Alltid
Godt nærvær av voksne	Voksne på skolen	Administrasjon	Daglig
Daglig arbeid med klassemiljø/klasseledelse	Kontaktlærer og elever	Kontaktlærer	Ukentlig
Elevsamtaler	Kontaktlærer og elever	Kontaktlærer	Høst og vår
Elevsamtaler	Miljøterapeuter og elever	Miljøterapeut	Hele året
Miljøundersøkelsen	Alle elever	Rektor	Ukentlig
Utviklingssamtaler Alle elever skal være herre i eget liv. Utviklingssamtalen er et levende dokument der eleven gjennom hele året blir fulgt opp gjennom vurdering for læring, psykisk helse, trivsel og motivasjon. Elevene presenterer sitt liv på Øygard ungdomsskole på utviklingssamtalen.	Elev, foresatt og ansatt	Kontaktlærer, faglærer	Høst og vår
Elevråd	Elever	Leder elevråd og ansvarlig voksen	1 gang/mnd
Foreldremøter: Skolehelsetjenesten Ungdomsteamet Skolen PPT	Foresatte	Administrasjon og kontaktlærer	Høst og vår
Observasjon	Elever	FAU og rektor	Februar
Kontakt skole – hjem	Foresatte og elever	Kontaktlærer	Hele året
Tverretatlige møter	Barnevern, helsesøster, ungdomsteamet, PPT, BUP og skole	Administrasjon og skolens ressursteam	Hele året
Elevundersøkelser i alle klasser på alle trinn	Elever	Administrasjonen	Vinter

3. Hvordan håndterer vi grove/akutte krenkelser ved Øygard ungdomsskole?

SAKSGANG VED ALVORLIGE MOBBESAKER - UMIDDELBART	
1	Informere rektor! (vedlegg: Varsling til rektor etter Kap. 9a-4)
2	Samtale med og trygge eleven som har vært utsatt for krenkelser. Få med mest mulig informasjon og historie bak krenkelsene.
3	Kontakt den/de krenkedes foresatte. Innkall til hastemøte og forklar situasjonen. Trygg både elev og foresatte på at dette skal ta slutt umiddelbart. Den krenkede og foresatte skal vite at de har støtte og at skolen skal håndtere saken på en profesjonell måte. Prosessen skal være forutsigbar for de involverte, men at skolen nå skal håndtere den/de som utøver de negative handlingene.
4	Individuelle samtaler med utøverne av krenkelser. Disse samtaler skal tas rett etter hverandre, slik at de ikke har anledning til å snakke sammen hvis det er flere det gjelder. Se eget skriv
5	Informere foresatte til de som har utført handlingene.
6	Innkalle foresatte og eleven/elevene som har utført negative handlinger.
7	Iverksette en akutt/midlertidig aktivitetsplan.
8	Følge med – være i forkant i situasjoner som er mer sårbare, som i gym, mat og helse, musikk, der organiseringen ofte er friere.
9	Foreta grundige undersøkelser.
10	Evaluere den midlertidige aktivitetsplanen i samarbeid med eleven for deretter å utarbeide ny plan. Ha søkelys på elevens opplevelse av de akutte tiltakene og om de har hatt effekt.
11	Evaluere aktivitetsplanen i samarbeid med eleven etter tre uker. Foreta justeringer om nødvendig.
12	Undersøke saken videre og gå inn i rehabiliteringsfasen.
13	Eksterne samarbeidspartnere koples inn om det er behov

HVEM	ANSVAR	NÅR
<p>Offer for grove/akutte krenkelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontaktlærer, elev og foresatte. • Aktivitetsplan iverksettes i samarbeid med eleven • Alle ansatte blir informert. Ører og øyne oppe! • Hjelpe, trygge og støtte eleven <p>Utøver av grove/akutte krenkelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontaktlærer, elev, og foresatte • Aktivitetsplan iverksettes • Alle ansatte blir informert. Ører og øyne oppe! • Hjelpe, veilede og trygge eleven til å slutte med sine handlinger 	<p>Rektor og avdelingsleder Aktuell lærer Miljøterapeut</p> <p>Alle ansatte har observasjons og handlingsplikt (gripe inn)</p> <p>Alle ansatte som er i daglig kontakt med eleven. Kontaktlærer eventuelt en miljøterapeut og/eller helsesøster</p> <p>Rektor og avdelingsleder Aktuell lærer Miljøterapeut</p> <p>Alle ansatte har observasjons og handlingsplikt</p> <p>Jevnlige samtale med rektor, kontaktlærer og miljøterapeut.</p>	<p>Alltid etter endt undersøkelse</p>
<p>Eksterne samarbeidspartnere kobles på som støtteapparat/veiledning i prosessen <i>(Statsforvalteren, skolehelsetjenesten, barnevern, PPT, Utseksjonen, Fritidsseksjonen, Bydelshus, FAU, AU, mobbeombudet)</i></p>	<p>Rektor</p>	<p>Alltid</p>

4. Skjerpet aktivitetsplikt

Dersom elev opplever krenkelser av lærer eller annen ansatt §9a-5

Dersom elev opplever krenkelser og utestenging av lærer eller annen ansatt ved skolen, **skal rektor kobles inn umiddelbart**. Det skal straks iverksettes en grundig undersøkelse. Rektor har meldeplikt til skoleeier. Etter undersøkelse må rektor i samarbeid med skoleeier vurdere situasjonen og sette inn de tiltak som er nødvendige for å sikre elevens skolemiljø.

Dersom en ansatt opplever at kollegaer krenker elevene, **har de plikt til å varsle rektor**. Her er plikten **ekstra skjerpet**, fordi det forventes at voksne skal utføre sitt arbeid til det beste for elevene. Om en ansatt har kjennskap til at kollegaer krenker elever og unngår å varsle, kan de bli medansvarlige i en eventuell rettsak. Det skal straks iverksettes en grundig undersøkelse. Rektor har meldeplikt til skoleeier. Etter undersøkelse må rektor i samarbeid med skoleeier vurdere situasjonen og sette inn de tiltak som er nødvendige for å sikre elevens skolemiljø. Dersom det er en i skolens ledelse som står bak krenkelsene, må den som får kjennskap/mistanke til dette **varsle direkte til skoleeier**. Taushetsplikten er ikke til hinder for å utveksle informasjon innad i kommunen.

Ansatte skal bli ivaretatt etter lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern.
(<https://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/lover/arbeidsmiljolooven/>)

5. Hverdagsrutiner

Håndtering av mindre alvorlige saker/situasjoner

1. Ta affære på stedet. Marker at dette ikke godtas. Ikke diskuter!
2. Bruk nulltoleranse. Vurder å kontakte foreldrene.
3. Oppfølging av både plager og den som blir plaget.
4. Hold foreldrene orientert.
5. Informer rektor dersom det er nødvendig.

ØYGARD, P L A K A T I V N

Skolen skal	Eleven skal	Foresatte skal
Lære barna medmenneskelighet og medborgerkompetanse gjennom sosial trening og modellering.	Ta hensyn til andre, vise medmenneskelighet, omsorg og forståelse, slik at han/hun utvikler god medborgerkompetanse. Ta imot hjelp og råd fra voksne som vil de vel.	Lære barna om medmenneskelighet og medborgerkompetanse gjennom dialog og engasjement for barnets utvikling.
Stoppe krenkelsers og plaging når det blir oppdaget.	Stoppe krenkelsers og plaging av andre.	Støtte eleven i og hjelpe eleven med å stoppe krenkelsers og plaging av andre.
Ta elever og foreldre på alvor når det kommer varsling om krenkelsers og plaging.	Gi beskjed til skolens ansatte hvis han/hun oppdager krenkelsers og plaging, men ikke tør å stoppe det selv.	Gi beskjed til skolen dersom de oppdager krenkelsers og plaging av eget eller andres barn. I tillegg skal foresatte varsle skolen ved generell bekymring for eget eller andres barn.
Være tydelige på forventninger og krav, men samtidig vise støtte.	Vise innsats og lyst til å delta i skolens hverdag, og bidra til at forventninger og krav kan oppfylles.	Motivere eget barn til å vise innsats og engasjement for skolen gjennom positive holdninger, hjelp og støtte i det daglige arbeidet, og være rollemodeller for å unngå fordommer.
Bidra til et godt samarbeid med elev og foresatte, og ha forståelse for de utfordringer eleven kan stå overfor. Bruke prinsippet «føre var» og ha lav terskel ved bekymringer.	Snakke med andre elever, foresatte og lærere dersom noe er vanskelig, og føle trygghet for at alle henvendelser blir tatt på alvor. Vise forståelse for medelevers utfordringer, og være en medhjelper i stedet for en hennsko.	Bidra til et godt samarbeid med skolen, og vise forståelse for skolens eventuelle bekymringer. Forstå at skolen vil eleven vel, og være en samarbeidspartner i alt arbeid med eleven. Ha godt samarbeid med elevens kontaktlærer.
Bidra til å fremme god atferd, og hjelpe elever med utfordringer på rett vei. Ha ansatte som framstår som gode rollemodeller i alt arbeid med eleven.	Vise god oppførsel overfor medelever og ansatte. De skal også hjelpe til i arbeidet med å fremme medelevers atferd i en positiv retning, og ta hensyn til mangfold, inkludering og likeverd.	Lære barna god atferd ved å være gode rollemodeller. De skal også fremme hensyn til mangfold, inkludering og likeverd i hverdagen. De skal snakke medelever opp og fram.